ΙΕΡΟΣ

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΠΡΟΝΟΙΑ ΜΕΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΣΙΑ, ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΔΑΠΑΝΗ, ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΟΦΕΛΟΣ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚ. ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ «ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ»

ΕΤΟΣ Β'. | ΕΝ ΣΜΥΡΝΗ τῇ 20 Οκτωβρίου 1912 | ΑΡΙΘ 81

«Μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν».
(Ματθ. ε', 5)

ΡΗΜΑΤΑ ΖΩΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΟΣ

ΤΗΣ ΣΤ'. ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ

« Ἐξῆλθον ἰδεῖν τὸ γεγονός· καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ εὗρον κα-
« θήμενον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον
« καὶ σωφρονοῦντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ· ἀπήγγειλαν δὲ αὐ-
« τοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς. Καὶ ἠρώτησαν αὐ-
« τὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν
« ἀπ' αὐτῶν ». (Λουκ. 6, 35—37).

Παρατηρήσατε ὅλην τὴν κινουμένην καὶ διευθυνομένην πρὸς τὸν Ἰησοῦν πολυάνθρωπον πόλιν τῶν Γαδαρηνῶν. Τί νὰ εἶνε ἆρά γε τὸ ὠθοῦν αὐτὴν πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ ἐλατήριον καὶ τὸ αἴτιον ;

Βέβαια βέβαια μετὰ ἓν τόσον φοβερὸν θαῦμα τῆς θεραπείας τοῦ δαιμονιζομένου συμπολίτου των, δικαιούμεθα νὰ νομίζωμεν ὅτι ὅλη ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, ἵνα ἐκφράσῃ πρὸς αὐτὸν τὰς εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνας της, καὶ ἵνα προσφέρῃ τὸν φόρον τῆς λατρείας καὶ τοῦ σεβασμοῦ της πρὸς Ἐκεῖνον τὸν ἄγνωστον ξένον, ὅστις κατὰ τὴν καλὴν καὶ εὐτυχῆ ἐκείνην ἡμέραν ἐθεράπευσε τὸν δυστυχῆ δαιμονιζόμενόν της καὶ κατ' ἀκολουθίαν παρακαλέσῃ τὸν Ἰησοῦν νὰ εἰσέλθῃ καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως, ν' ἀξιώσῃ αὐτὴν τῆς θείας του ἐπισκέψεως, καὶ ν' ἁγιάσῃ αὐτὴν διὰ τῆς παρουσίας του. Εὐγνώμων λίαν φαίνεται νὰ εἶνε αὐτὴ ἡ πόλις τῶν Γαδαρηνῶν, διότι ὡς βλέπετε ἐκ τοῦ Λουκᾶ, καὶ ὡς περιγράφει καὶ ἄλλος Εὐαγγελιστὴς ὁ Ματθαῖος, ἐκινήθη ὅλη ἡ πόλις· ὡς εἷς ἄνθρωπος, καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, καθ' ἣν μάλιστα ὥραν τόσην μεγάλην ἀνάγκην εἶχεν ὁ Ἰησοῦς ἐγκαρδιώσεως καὶ παρηγορίας «Καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ πόλις ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ» (Ματθ. 8, 34).

Εἰς καλὴν ὥραν ἔρχεσθε καλοκἀγαθοι ἄνθρωποι, πιστοὶ καὶ εὐσεβεῖς καὶ φιλάνθρωποι Γαδαρηνοί !

Ἀλλ' ὄχι. Ὅλη αὐτὴ ἡ κίνησις τῆς πόλεως, ὅλη αὐτὴ ἡ ἔξοδος τῶν κατοίκων, ὅλη αὐτὴ ἡ ζωηρὰ ἐπιθυμία πρὸς συνάντησιν τοῦ Ἰησοῦ, γίνεται ὄχι ἵνα τῷ ἐκφρασθῶσιν εὐχαριστίαι καὶ εὐγνωμοσύναι, ὄχι ἵνα ἴδωσιν οἱ Γαδαρηνοὶ τὸν ἰσχυρὸν καὶ μέγαν θαυματουργόν, τὸν σωτῆρα τοῦ δυστυχοῦς δαιμονιζομένου συμπολίτου των, ὄχι ἵνα προσκυνήσωσι καὶ προσπέσωσιν αὐτῷ, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν ἀποδιώξωσιν ἐκ τῆς χώρας των, «ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν», διότι αὐτὸς ἦτο ὁ αἴτιος τοῦ καταποντισμοῦ τῶν χοίρων των, ἐκεῖνος, ὅστις παρενεβλήθη μεταξὺ αὐτῶν καὶ τοῦ ὑλικοῦ των συμφέροντος, διότι οἱ Γαδαρηνοὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἤθελον νὰ σκέπτωνται καὶ ν' ἀσχολῶνται παρὰ μόνον περὶ τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ κέρδους των, ἀδιάφορον δι' αὐτοὺς ἂν ἡ πηγὴ τοῦ κέρδους των ἦτο αἰσχρὰ καὶ ἀθέμιτος, ἀδιάφορον δι' αὐτούς, ἂν ἐκεῖνος, ὃν ἀπεδίωκον, ἦτο ὁ σωτὴρ καὶ ἐλευθερωτὴς τῶν ἀθανάτων ψυχῶν τῶν ἀνθρώπων, ἤρκει δι' αὐτοὺς μόνον ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ ὀλοθρευτὴς τῶν χοίρων των, ὁ ἐχθρὸς τῶν ὑλικῶν αὐτῶν συμφερόντων «Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περιχώρου τῶν Γαδαρηνῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν» «παρεκάλεσαν, ἵνα εὐθὺς μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν» (Ματθ. 8, 35), διότι οἱ Γαδαρηνοὶ δὲν εἶχον νοῦν καὶ καρδίαν νὰ σκέπτηται καὶ θέλῃ ἄλλο τι παρὰ μόνον τὸ ὑλικὸν κέρδος των.

Αὐτὴ ἡ πώρωσις καὶ ἡ εὐτελὴς διαγωγὴ τῶν Γαδαρηνῶν, οἱ ὁποῖοι προετίμησαν τὴν ὕπαρξιν τῶν χοίρων των παρὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, εἶνε ἀξία πολλῆς προσοχῆς καὶ μεγάλης μελέτης, διότι αὐτὴ ἡ σκηνὴ δὲν ἔλαβε χώραν διὰ πρώτην καὶ τελευταίαν φορὰν τότε. Ἡ σκηνὴ αὕτη ἐπανελήφθη ἐν τῷ κόσμῳ πλειστάκις ἔκτοτε· ἔκτοτε μυριάδες Γαδαρηνῶν προετίμησαν καὶ προτιμῶσι τοὺς χοίρους των καὶ τὰ ὑλικά των συμφέροντα, ἀπὸ τῆς παρουσίας καὶ εὐλογίας τοῦ Κυρίου, τὸν ὁποῖον καμμίαν δυσκολίαν δὲν αἰσθάνονται νὰ τὸν ἀποδιώκουσιν ἵνα μὴ ταράττῃ τὴν ἡσυχίαν των ἡ παρουσία του, καὶ νὰ τὸν ἀναγκάζωσιν «ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν» καὶ νὰ «μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν» μακράν των, διότι, δὲν δύνανται «Θεῷ δουλεύειν καὶ Μαμμωνᾷ».

Τὰ ῥήματα τῆς ζωῆς, ἅτινα θέλομεν ἀντλήσῃ μελετῶντες ὑπὸ τοιαύτην ἔννοιαν τὸ Εὐαγγελικὸν τῆς αὔριον ἀνάγνωσμα εἶνε πολλὰ καὶ καίρια, καὶ διὰ τοῦτο καίτοι τὸ Εὐαγγέλιον τοῦτο ἡρμηνεύσαμεν δὶς ἄχρι τοῦδε ὑπὸ ὅλως διαφορετικὰς ὄψεις, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. φύλλῳ 13

τῆς 2 Ἰουλίου τοῦ 1911 καὶ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 63 φυλλαδίῳ τῆς 16 Ἰουνίου τοῦ 1912, τοῦ «Ἰ. Πολυκάρπου,» ὅμως πολλὰ ἀκόμη μᾶς μένουσι νὰ ἐξερευνήσωμεν ἐν αὐτῷ ἀρκεῖ μόνον νὰ στρέψωμεν καὶ πρὸς ἄλλας πλευρὰς τὸν πολύεδρον καὶ πολύγωνον τοῦτον τῆς Εὐαγγελικῆς ταύτης διηγήσεως ἀδάμαντα, ὅστις λάμπει καὶ ἀκτινοβολεῖ πρὸς πλείονας τῆς μιᾶς διευθύνσεις.

Καὶ πρῶτον ἃς ἐρευνήσωμεν ποῖος ἦτον ἐκεῖνος ὁ καιρός, καθ' ὃν ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, καὶ διατὶ ἦλθεν ἐκεῖ, καὶ ἐπεσκέφθη τοιαύτην πόλιν ἀσεβῶν καὶ εὐτελῶν καὶ πεπωρωμένων ἀνθρώπων. Ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἦτον ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν εἶχε θεραπεύσῃ τὸν δοῦλον τοῦ Ἑκατοντάρχου τῆς Καπερναούμ, οὗτινος ἀντήμειβεν οὕτω τὴν μεγάλην πίστιν καὶ τὰ καλὰ αὐτοῦ ἔργα. Περὶ τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔφερον πρὸς τὸν Ἰησοῦν πολλοὺς πάσχοντας καὶ δαιμονιζομένους καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν.

Ἡ εἴδησις τῶν θαυμαστῶν τούτων ἔργων συνήθροισε περὶ τὸν Ἰησοῦν πλῆθος πολὺ καὶ εὐσεβῶν ἀλλὰ καὶ περιέργων· «ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὄχλους περὶ αὐτὸν ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν μέρος τῆς λίμνης. Ἐμβάντι δὲ τῷ Ἰησοῦ εἰς τὸ πλοῖον ἠκολούθησαν αὐτῷ οἱ μαθηταί· τότε ἐγένετο σεισμὸς μέγας ἐν τῇ θαλάσσῃ, ἄνεμος σφοδρὸς καὶ τρικυμία ὥστε τὸ πλοῖον ἐκαλύπτετο ὑπὸ τῶν κυμάτων. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ πλοίῳ· καὶ προσῆλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν οἱ μαθηταὶ παρακαλοῦντες «Κύριε, σῶσον ἡμᾶς ἀπολλύμεθα»· καὶ λέγει αὐτοῖς ἵνα τί δειλοί ἐστε ὀλιγόψυχοι καὶ ὀλιγόπιστοι; ἐγερθεὶς δὲ ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσσῃ, καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. οἱ δὲ ἄνθρωποι, ἐθαύμασαν λέγοντες «ποταπός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ»;

Ἐθαύμασαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἐπίστευον, καίτοι τόσα εἶδον τὴν ἡμέραν ἐκείνην θαύματα, καί τοι καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως τὰ ἀγριώτατα, ὁποῖα εἶνε τὰ κύματα τεταραγμένης ἀπὸ σφοδροῦ κλύδωνος τρικυμιώδους θαλάσσης, ὑπείκουον εἰς τὰ προστάγματά του, αὐτοί, τὰ δειλὰ καὶ ὀλιγόπιστα πνεύματα, ἀκόμη δὲν ἐπίστευον εἰς τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ.

Καὶ διὰ τοῦτο μετὰ τὰ ἐν τῇ Καπερναοὺμ μεγάλα θαύματα, μετὰ τὰ ἄγρια στοιχεῖα τῆς φύσεως, τὰ ὁποῖα ἐκόπασαν εἰς ἕνα μόνον δεσποτικὸν λόγον, χωρὶς ὅμως τὰ ἐξαίσια ταῦτα ἔργα νὰ δυνηθῶσι νὰ κατευνάσωσι καὶ τοὺς ἀμφιβόλους περὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς φύσεως τοῦ Ἰη-

σοῦ διαλογισμοὺς τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες βλέποντες ταῦτα, ἀντὶ νὰ πιστεύσωσιν εἰς τὴν Θεότητα τοῦ Ἰησοῦ, ἔλεγον περὶ αὐτοῦ «ποταπός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὅτι καὶ οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ»; μετὰ τὰ θαυμαστὰ ταῦτα ἔργα ἔρχονται τώρα νὰ μαρτυρήσωσι περὶ τῆς φύσεως τοῦ Ἰησοῦ καὶ αἱ λεγεῶνες τῶν δαιμόνων· διὰ τοῦτο καὶ ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὴν Καπερναοὺμ καὶ τὸν τρικυμιώδη πλοῦν τῆς Τιβεριάδος εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηνῶν, ὅπου εὑρίσκετο ὁ δυστυχὴς καὶ ἄξιος οἴκτου δαιμονιζόμενος οὗτος, ὁ ὁποῖος ὡς φαίνεται ἐξ ὅλης τῆς Εὐαγγελικῆς διηγήσεως, εἶχεν αἰσθανθῇ τὴν γοητείαν τῆς θαυμαστῆς ἐκείνης ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τὴν γλυκύτητα τῆς θείας αὐτοῦ φωνῆς, καὶ τὸν σκοπὸν τῆς σωτηριώδους εἰς τὸν κόσμον ἀποστολῆς του.

Πλὴν ὁπόσον εὐτελὴς παρουσιάζεται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας ἡ διαγωγὴ τῶν Γαδαρηνῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ τὴν ζημίαν ὀλίγων χοίρων ἐξεδίωξαν τὸν ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας καὶ διὰ τοιοῦτον ὑψηλὸν σκοπὸν ἐλθόντα εἰς τὴν χώραν των Ἰησοῦν! Οἵα ὀδυνηρὰ φιλαργυρία! οἵα ἀναίσχυντος ἀχαριστία! Ὡς βλέπετε αὐτοὶ δὲν εἶχον καρδίαν νὰ αἰσθάνηται περὶ ἄλλου τινός, εἰμὴ μόνον περὶ τῆς ἀπωλείας τῶν χοίρων των! οὐδὲν ἔμελλεν αὐτοῖς περὶ τῆς σωτηρίας καὶ ἐλευθερίας καὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ Σατανᾶ τοῦ συμπολίτου των!

Τοιοῦτοι Γαδαρηνοὶ ὁπόσοι ἄρά γε δὲν εὑρίσκονται καὶ ἀναμέσον ἡμῶν, οἱ ὁποῖοι περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζουσι παρὰ μόνον περὶ τοῦ ὑλικοῦ των συμφέροντος, καὶ οὐδὲν αὐτοῖς μέλλει ἂν τόσοι καὶ τόσοι κακοδαίμονες ἀδελφοί μας ὑφίστανται δοκιμασίας καὶ μαρτύρια, καὶ χρῄζουσι ἀνακουφίσεως καὶ ἀπαλλαγῆς καὶ ἐλευθερίας ἀπὸ τῶν κατεχόντων αὐτοὺς δεινῶν καὶ συμφορῶν;

Πόσοι εἰς τὸ ἐλεεινὸν μόνον ἀτομικόν των συμφέρον βλέπουσι, καὶ ἀδιαφοροῦσιν ἂν κατασταρέφηται εἷς λαός, ἂν ἐρημῶται ἓν ἔθνος, ἂν ὠθῆται εἰς δεινοὺς κινδύνους ἡ εὐδαιμονία καὶ ἐλευθερία καὶ ἡμῶν καὶ τῶν ἀπογόνων μας, καὶ ὅμως αὐτοὶ οὐδὲ ὀβολὸν θέλουσι νὰ θυσιάσωσιν, αὐτοὶ μόνον νὰ μὴ ἐγγιχθῶσιν εἰς τὰ ὑλικά των συμφέροντα, καὶ γαῖα μιχθήτω πυρί! Ἐπίσης εἰς τοὺς Γαδαρηνοὺς τούτους οὐδὲν ἔμελε περὶ τῆς ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· αὐτοὶ ἐφρόντιζον μόνον καὶ ἐθλίβοντο διὰ τὸν καταποντισμὸν τῶν χοίρων των, καὶ ἐθεώρουν τὸν Ἰησοῦν τὸν δοτῆρα πάντων τῶν ἀγαθῶν ὡς τὸν πρωταίτιον τῆς

ζημίας καὶ τῆς φθορᾶς τῆς περιουσίας των.

Καὶ εἰς τοὺς νεωτέρους Γαδαρηνοὺς οὐδὲν μέλει ἂν τὰ προμηνύματα τῆς παρουσίας καὶ ἐλεύσεως ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν τῆς ἀληθοῦς εὐδαιμονίας ὀφείλουσι νὰ εἶνε θυσίαι καὶ καταστροφαὶ [καὶ ἀπώλειαι τῆς ῥαστώνης, τῆς ἡσυχίας καὶ τῆς περιουσίας τῶν καλουμένων εἰς νέαν ζωήν.

Οἱ παλαιοὶ Γαδαρηνοὶ δὲν ἐδέχθησαν τὸν Σωτῆρα καὶ ἐλευθερωτὴν νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν των, καὶ τὸν ἀπεδίωξαν «ἰδόντες αὐτὸν παρεκάλεσαν ὅπως ἀπέλθῃ ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν». Εἴθε νὰ μὴ ὑπάρξωσι νέοι Γαδαρηνοί, οἵτινες νὰ πέσωσί ποτε εἰς τοιαύτην πώρωσιν, καὶ χάριν τοῦ ἐλεεινοῦ συμφέροντός των, χάριν ὑπολογισμοῦ εὐτελοῦς πρὸς σωτηρίαν ὀλίγων χοίρων νὰ προβῶσιν εἰς τὸ ἔγκλημα τῆς καθοσιώσεως ν' ἀρνηθῶσι νὰ δεχθῶσι τὸν Ἐλευθερωτὴν καὶ Σωτῆρα, ὃν καταπέμπει ἡμῖν ἡ εὐεργετοῦσα ἡμᾶς πάντοτε ἀγαθοδότις μεγάλη Πρόνοια τοῦ Θεοῦ, δονοῦσα καὶ συγκινοῦσα ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τὰς εὐγενεστάτας τῶν καρδιῶν ἡμῶν χορδάς.

Πιστεύω καὶ θέλω νὰ πιστεύω ἐγὼ ὅτι ἀναμέσον ἡμῶν δὲν εὑρίσκονται ὁμοιάζοντες πρὸς τοὺς εὐτελεῖς τούτους Γαδαρηνούς, δὲν ὑπάρχουσι παρ' ἡμῖν ἄνθρωποι προτιμῶντες τὸν δαίμονα τῆς δουλείας ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλευθερίας, ὡς εἴδομεν εἰς τοὺς σημερινοὺς Γαδαρηνούς. Φοβοῦμαι ὅμως μήπως εὑρίσκωνται καὶ ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ἄνθρωποι ὅλως ἐγωϊστικοῦ καὶ ἰδιοτελοῦς πνεύματος, οἱ ὁποῖοι οὐδόλως φροντίζουσι περὶ τοῦ Χριστοῦ, καὶ [ἀδιαφοροῦσιν ἂν θὰ κατισχύσῃ καὶ θὰ κυριαρχήσῃ οὗτος ἐν ἡμῖν, ἢ θὰ δουλεύωμεν τῷ Σατανᾷ καὶ τῇ ἁμαρτίᾳ. καὶ μόνον αὐτοὶ φροντίζουσι πῶς νὰ κερδαίνωσι τοὺς χοίρους των, καὶ νὰ κατέχωσιν αὐτοὺς καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα ἐκ τῶν ἀγαθῶν τοῦ κόσμου ἐπὶ περισσότερον χρόνον.

Ἰδοὺ κατὰ τίνος πνεύματος πλεονεξίας, φιλαργυρίας, σκληρότητος καὶ ἐθελοδουλείας ὀφείλομεν καὶ πάντοτε μὲν ἀλλ' ἰδίᾳ ἐν ταῖς δειναῖς τῶν ἐσχάτων τούτων χρόνων καὶ καιρῶν συμφοραῖς νὰ ἐπαγρυπνῶμεν, ἔχοντες πάντοτε ἐν νῷ ὅτι δὲν ἐγεννήθημεν μόνον διὰ τὸν ἑαυτόν μας ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν λοιπὸν κόσμον, οὐδὲ ζῶμεν ἐπὶ φθορᾷ, ἀλλ' ἐπ' ἀφθαρσίᾳ καὶ αἰωνιότητι, καὶ ὅτι πολυτιμοτέρας πρέπει νὰ θεωρῶμεν ὄχι τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων μας καὶ τὰ μηδαμινὰ ὑλικά μας συμφέροντα, καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς εὐζωΐας καὶ ῥαστώνης καὶ ἀδιαφορίας μας, ἀλλὰ τὰς ἀθανάτους ἡμῶν ψυχάς, καὶ τὰ μεγάλα καὶ αἰώνια καὶ ὕψιστα ἀγαθὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶνε βασιλεία τοῦ φωτὸς, τῆς προόδου, τῆς ἀληθείας τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἐλευθερίας, ἧς υἱοὶ καὶ κληρονόμοι εἴθε μίαν ὥραν νάχιον νὰ κατασταθῶμεν, ἀδελφοί

† Ὁ Σμύρνης ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΥΠΟ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 80 φυλλαδίου).

ΔΙΑΛΕΞΙΣ Β'.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΑΜΑΡΤΙΑ

(Georges Boissonnas)

Εἰς μάτην ἡ ὑπερηφάνεια προσπαθεῖ νὰ ἐξαπατήσῃ ἡμᾶς διὰ τῆς ὑποκρίσεως· εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἴδωμεν καὶ κατανοήσωμεν τὰ ἠθικὰ ἐρείπια, ἅτινα συσσωρεύει ἐν τῇ ψυχῇ ἡ ἁμαρτία. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι αἱ καρδίαι τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶνε λίθιναι, καταντῶσιν ὅμως τοιαῦται καὶ αἱ ἀμφιβολίαι, τὰς ὁποίας ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος δὲν αἰσθάνεται πλέον, εἶνε αἱ τελευταῖαι ἀναλαμπαὶ συνειδήσεως, τὴν ὁποίαν ἀπέσβεσαν ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ φιλοδοξία.

Ἡ φιλοχρηματία αἱ κοσμικαὶ καὶ ὑλικαὶ μέριμναι, αἵτινες ἀμαυροῦσι καὶ κατακαλύπτουσι τὰς ἄλλας ὑψηλοτέρας μερίμνας καὶ αἱ «σαρκικαὶ ἐπιθυμίαι», περὶ ὧν λέγει ὁ ἀπόστολος Πέτρος ὅτι «στρατεύονται [κατὰ τῆς ψυχῆς», συντελοῦσιν εἰς τὸν ἀποπνιγμὸν καὶ τὸν θάνατον τῆς συνειδήσεως.

Η τόσον ἀπαθὴς ὄψις, τὸ χαλύβδινον βλέμμα, ἡ σκληρότης τῆς ἐκφράσεως, ἅτινα ἐμποιοῦσιν ἐντύπωσιν παρὰ τῷ τοιούτῳ ἀνθρώπῳ, τὸν ὁποῖον ὁ κόσμος σέβεται, ἐπειδὴ ἐξαπατᾶται παρ' αὐτοῦ, οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀπαύγασμα ψυχῆς πεπωρωμένης ἤδη. Εν τῇ τὰ μάλιστα ἀνεπτυγμένῃ κοινωνίᾳ θὰ συναντήσητε ἀνθρώπους τοιούτους, οἱ ὁποῖοι ὄπισθεν τῆς τόσον ψυχρᾶς καὶ ἀδιαπεράστου προσωπίδος κρύπτουσιν αἰσθήματα, ἅτινα μέλλουσι νὰ ἀποπνιγῶσι καὶ ἐξαφανισθῶσιν ἐντελῶς.

Ἤκουσα ἡμέραν τινὰ λόγους σκληροὺς καὶ τραγικούς, οἵτινες μοὶ προὐξένησαν φρίκην. Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν μεταλλείων Courrières μετέβαινον εἰς τὸ Pas-de-Calais. Ἐν τῷ σταθμῷ τοῦ Arras συνήντησα μηχανικόν τινα, ὅστις κατεῖχε σημαντικὴν θέσιν ἐν τῇ ἐπιχειρήσει τῶν μεταλλείων καὶ ὅστις συνεταξείδευσε μέχρι τοῦ σταθμοῦ τοῦ Lens. Ἐκεῖ συναντήσας γνωστόν του, ἠρώτησεν αὐτὸν μετὰ ποιᾶς τινος ἀνησυχίας περὶ τῶν γεγονότων, ἅτινα διεδραματίσθησαν. Ἐνθυμεῖσθε βεβαίως ὅτι κατὰ τὰς ἐπακολουθησάσας μετὰ τὸ δυστύχημα ἡμέρας, ἐπανευρέθησαν πολλοὶ ἐργάται ζῶντες ὑπὸ τὰ ἐρείπια.

Ἀκριβῶς δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τρεῖς ἢ τέσσαρες ἐκ τῶν καταπλακωθέντων ἀνευρέθησαν σῶοι καὶ τοῦτο ἀνήγγειλαν πρὸς τὸν μηχανικὸν οἱ παρ' αὐτοῦ ἐρωτηθέντες. Ἐκεῖνος ἀντὶ νὰ εὐχαριστηθῇ ἐκ τούτου ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον ἀποτόμως καὶ εἶπε λίαν τεταραγμένος: «Θὰ ἦτο προτιμότερον χιλιάκις νὰ ἔμενον καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν πυθμένα τοῦ μεταλλείου, διότι τώρα, ἀλλοίμονον! θὰ ἔχωμεν ἐκ μέρους αὐτῶν πλείστας ἐνοχλήσεις καὶ ἀνησυχίας!». Ἐνόουν καλῶς τί ἤθελε νὰ εἴπῃ, ἐπειδὴ ἐγνώριζον ὅτι φῆμαι ἀναληθεῖς πάντως ἐκυκλοφόρουν ὅτι αἰτία τῆς καταστροφῆς τόσων ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων ἦσαν οἱ μηχανικοί, οἵτινες προσεπάθησαν νὰ σώσωσι μᾶλλον τὸ μεταλλεῖον παρὰ τοὺς ἐν αὐτῷ καταπλακωθέντας ἐργάτας. Ὅπως πότ' ἂν ᾖ ὅμως ἡ ἀναφώνησις αὕτη ἦτον ἀποκάλυψις τῆς ψυχικῆς καταστάσεως ἀνθρώπου, ἐν ᾧ εἶχεν ἀποσβεσθῇ τελείως πᾶν ἀνθρώπινον αἴσθημα. Ὑπὲρ τῶν αἰσθημάτων λοιπὸν τούτων ἀγρυπνεῖ ὁ Κύριος ἡμῶν, ὡς καλὴ καὶ φιλόστοργος μήτηρ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ τέκνου της· διότι ἐν τοῖς αἰσθήμασι τούτοις, τοῖς ἀληθῶς τῷ ἀνθρώπῳ ἁρμόζουσιν, εὑρίσκεται τοῦ Θεοῦ ἡ ἔμπνευσις καὶ ἡ ἀπόδειξις ὅτι ἡ ψυχὴ ἐκείνη εἶναι ζῶσα.

Κατὰ ταῦτα ἡ ἁμαρτία φονεύει· φονεύει τὸν ἐνθουσιασμόν, τὸ θάρρος, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην ἐν τῷ βίῳ καὶ τῇ καρδίᾳ ἡμῶν καὶ ἐὰν εἴμεθα εἰλικρινεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς θὰ διακρίνωμεν εὐκρινῶς τὰ ἐρείπια, ἅτινα ἐπισωρεύει ἡ ἁμαρτία. Ἀλλ' ἐὰν δὲν εἶσθε ψυχολόγοι καὶ ἵνα ἀποδεχθῆτε τ' ἀνωτέρω ἔχητε ἀνάγκην χονδροειδῶν ἀποδείξεων, ἀποβλέψατε εἰς τὰ ἔσχατα στρώματα τῆς παρ' ἡμῖν κοινωνίας, ἅτινα ὁμοιάζουσι ναυάγια ἐκβρασθέντα ὑπὸ τρικυμιώδους θαλάσσης μακρὰν τῶν λαμπρῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν μερῶν τῆς πόλεως, πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶνε πλέον ἄνθρωποι, πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκείνας, αἵτινες δὲν εἶνε πλέον γυναῖκες: Ἰδοὺ ὁ καρπός, ὁ μισθὸς καὶ τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ΠΟΛΕΜΕΙ ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΙΑΝ.—

Ἡ ἁμαρτία

ἀποκτείνει καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ πολεμῶμεν αὐτὴν ἀμειλίκτως ὡς ἐχθρὸν θανάσιμον καὶ Αὐτὸς δὲ ὁ Κύριος συνῆψε τὴν μάχην ταύτην. κάλυψεν ἡμῖν τὴν ἀποστολήν του: «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, εἶπεν, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι

«Ἰδοὺ ἕστηκα παρὰ τὴν θύραν καὶ κρούω». (Ἀποκ. 3,20).

Ἡμέραν τινὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ σταδίου Αὐτοῦ ὁ Κύριος ἐν δημοσίᾳ συναθροίσει ἐξέθηκεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν πρόγραμμά του ἢ ὀρθότερον ἀπε· τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένοις ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν».

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης δύναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι οὐδεμία ἡμέρα, οὐδεμία ὥρα τοῦ βίου τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀφῃρέθη ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ἀποστολῆς καὶ τοῦ φιλανθρώπου ἔργου Αὐτοῦ. Κατὰ πρῶτον ῥίπτει φῶς ἄπλετον καὶ φωτίζει καὶ καταυγάζει τὸν ἐχθρικὸν στρατόν, τὰς λεγεῶνας τῆς ἁμαρτίας, αἵτινες ἐστρατοπεδευμέναι οὖσαι ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου, ἀναμένουσιν εὐκαιρίαν ὅπως δράσωσι καὶ ἐνεργήσωσιν. Ἰδιαιτέρως διὰ τῶν ὁμιλιῶν αὐτοῦ οἵα ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλία ἀνιχνεύει τὰ ἐνδόμυχα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας καὶ ἀποκαλύπτει ὅλας τὰς ἐν αὐτῇ ἀσχημίας.

Συγχρόνως αἱ ὁμιλίαι Αὐτοῦ αὗται εἶνε ἐπικλήσεις πρὸς τὸ ἰδεῶδες πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες οὐδέποτε ἔσχον καιρὸν νὰ σκεφθῶσι περὶ αὐτοῦ. Ὁμιλεῖ περὶ δικαιοσύνης, ἥτις ὑπερβάλλει πάσας τὰς δικαιοσύνας τὰς γνωσθείσας μέχρι τοῦδε, ὁμιλεῖ περὶ ἀληθείας, ἐν ᾗ διορᾷ τὸ ἀπόλυτον καὶ δι' ἣν εἶνε ἕτοιμος νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωήν του. Λάβετε ὑπ' ὄψιν τοὺς πρὸς τὸν Πιλᾶτον λόγους του. Ὁμιλεῖ περὶ ἀγάπης, ἥτις εἶνε ἡ μεγάλη ἐλπὶς διὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς μάλιστα ἁμαρτωλούς, τοὺς ἀπολωλότας καὶ δι' αὐτοὺς κυρίως. Καὶ δὲν περιορίζεται μόνον εἰς λόγους προκειμένου περὶ τῶν μεγάλων τούτων ἠθικῶν ἀληθειῶν, ἀλλ' εἰσάγει αὐτὰς εἰς τὸν κόσμον διὰ τρόπου πρακτικοῦ, διὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ παραδείγματος. Τὸ ἔργον Αὐτοῦ εἶνε ἔργον τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης. τῆς ἀγάπης.

Σπείρει, Αὐτὸς ὁ αὐτοκαλούμενος ὁ Σπείρων, τὰς ἀρετὰς ταύτας, αἵτινες ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τόσον ἔχουσι πλέον ῥιζωθῇ καὶ θεμελιωθῇ ἐν ταῖς συνειδήσεσιν, ἐν ταῖς διανοίαις τῶν ἀνθρώπων, ὥστε οὐδεὶς πλέον δύναται νὰ ἐκριζώσῃ αὐτάς. Ὅ,τι δήποτε δὲ καὶ ἂν ἤθελε συμβῇ εἰς τὸ ἑξῆς τὸ κακὸν καὶ ἡ ἁμαρτία θὰ εὕρωσιν ἀπέναντι αὐτῆς θέλησιν ἰσχυρὰν ὄχι μόνον πρὸς τιμωρίαν, ἀλλὰ πρὸς καταστροφὴν αὐτῶν.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΙ ΤΗΝ ΑΜΑΡΤΙΑΝ.—

Ἀλλὰ τί ἐστι πάλη καὶ πόλεμος ἄνευ ἐλπίδος; Ὑψίστη παραφροσύνη! Ὤ! Γνωρίζω καλῶς ὅτι πολλοὶ ἐξ ἐκείνων οἵτινες εὕρηνται ἐκτὸς τῆς μάχης καὶ μετὰ πάσης προφυλάξεως ἀπομακρύνονται αὐτῆς, καὶ οἵτινες μακρόθεν λεπτολογοῦσι περὶ δράματος ὅπερ ἀγνοοῦσι λέγουσι περὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτι εἶνε μωρός!

Ἔστω· ἀλλὰ τότε μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου θὰ παραδεχθῶμεν καὶ θὰ διακηρύξωμεν ὅτι ἡ μωρία αὕτη εἶνε μωρία τοῦ Θεοῦ, σοφωτέρα τῆς σοφίας τῶν ἀνθρώπων καὶ δὲν θὰ δυσκολευθῶμεν, ἂν δὲν διατρέχωμεν τὸν κίνδυνον νὰ παρατείνωμεν τὴν διδαχὴν ἡμῶν ταύτην, νὰ δείξωμεν διὰ παντοίων παραδειγμάτων τὰς πράξεις τῆς ἰσχύος καὶ τῆς νίκης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἂς

ἀρκεσθῶμεν μόνον νὰ σημειώσωμεν ἀπὸ τοῦδε ὅτι ὁ μαχητὴς οὗτος ἐπίστευε καὶ ἤλπιζε τὴν νίκην βεβαίαν ἐν τῇ ἐπιμόνῳ, ἀπαύστῳ καὶ ἀκουράστῳ αὐτοῦ μερίμνῃ πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἀπολωλότος, ἐνεφορεῖτο ὑπὸ συμπαθείας καὶ ἐλπίδος καὶ εἶχε τὴν πίστιν, τὴν βεβαιότητα περὶ τῆς νίκης, βαδίζων μετὰ βήματος σταθεροῦ πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων, ἐπεὶ δὴ ἐγνώριζε πῶς νὰ σώσῃ αὐτούς.

(Ἕπεται συνέχεια)

† Ὁ ΤΡΑΛΛΕΩΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ο ΠΛΟΥΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΠΤΩΧΕΙΑ

Πλουσία εἰς ζῆλον καὶ εἰς ἐλεημοσύνας καὶ θυσίας ἡ Ἐκκλησία τῆς ἐποχῆς ταύτης εἶνε ἐξ ἴσου πλουσία εἰς ἀρετάς· ἡ ἀντίθεσις τῆς ἁγιότητος τῶν ἠθῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως τοῦ ἐθνισμοῦ εἶνε τόσον μεγάλη ὅσον τοῦ φωτὸς ἀπὸ τοῦ σκότους. Ἐν τῷ συνόλῳ της ἡ ἐκκλησία εἶνε τὸ μεγαλείτερον θαῦμα τοῦ γεγηρακότος ἐκείνου καὶ ἐκλελυμένου κόσμου.

Ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν καταδίκων οὐδὲν χριστιανικὸν ὄνομα ἀναγράφεται. Οἱ ἀπολογηταί της προκαλοῦσιν ἄνευ δισταγμοῦ τοὺς ἐθνικοὺς νὰ ἀναφέρωσιν ἔστω καὶ ἓν μόνον γεγονὸς εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας. Μόνον συκοφαντικῶς κατηγοροῦσιν αὐτήν, διότι διαψεύδει τὴν αὐστηροτάτην ἐπίκρισιν.

Ἀλλὰ μεταξὺ ὅλων τῶν Χριστιανικῶν τούτων ἀρετῶν ἐξέχει πρὸ πάντων ἡ ἡρωικὴ ὑπομονή της.

Κατὰ τὸ διάστημα δύο αἰώνων καὶ πλέον ἡ μανία τοῦ ἐκλελυμένου ἐθνικοῦ κόσμου ἐξέσπασε κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ αἷμα τῶν Χριστιανῶν ἔρρεε ποταμηδόν· κατὰ ἑκατοντάδας δὲ χιλιάδων δυνάμεθα νὰ ἀριθμήσωμεν τοὺς μάρτυράς της. Ἀπὸ τοῦ διατάγματος τοῦ Τραϊανοῦ κατὰ τὸ 107 Μ. Χ. μέχρι τοῦ περὶ ἀνεξιθρησκείας διατάγματος τοῦ Γαλερίου τὸ 310, ὁ διωγμὸς ὑπῆρξε διαρκής.

Οἱ καλλίτεροι αὐτοκράτορες ἐθεώρησαν καθῆκον ἑαυτῶν χάριν τῆς ἀσφαλείας δῆθεν τοῦ κράτους νὰ κηρύξωσι τὸν διωγμόν. Καὶ ἂν ἐπί τινας στιγμὰς ἐλησμονοῦντο τὰ κατὰ τῶν Χριστιανῶν διατάγματα, ὁ διωγμὸς ἐξηγείρετο μετὰ μεγαλειτέρας μανίας ὑπὸ τὴν πρόφασιν τοῦ κοι-

νοῦ κινδύνου. Ἂν ὁ Τίβερις ἐπλημμύρει ἢ ὁ Νεῖλος δὲν ἐγονιμοποίει τὸ ἔδαφος τῆς Αἰγύπτου, ἂν ὁ οὐρανὸς δὲν ἔβρεχεν ἢ τὸ ἔδαφος ἐκλονίζετο ὑπὸ σεισμοῦ, ἀντήχει τὸ φοβερὸν σύνθημα «Εἰς τοὺς λέοντας τοὺς Χριστιανούς». Ἐν τῇ τρομερᾷ ταύτῃ τρικυμίᾳ διακρίνονται δέκα ἐποχαὶ σκοτεινότεραι, φωτιζόμεναι ὑπὸ τοῦ τρομακτικοῦ φωτὸς τῶν πυρῶν εἰς τὰς ὁποίας ἔρριπτον τοὺς Χριστιανούς, δέκα ἐποχαὶ ὑποτροπῆς τῆς λύσσης· ὅπως διὰ τὴν Σμύρνην δέκα ἡμέραι ἰδιαζούσης σκληρᾶς θλίψεως· δέκα ἐποχαὶ μεθ' ὧν εἶνε συνδεδεμένα τὰ ὀνόματα δέκα αὐτοκρατόρων.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ παραστήσωμεν τὸ φοβερὸν τοῦτο δρᾶμα. παριστάμενοι νοερῶς ἐν τῷ ῥωμαϊκῷ κράτει κατὰ τοὺς δύο τούτους αἰῶνας εἰς τὰς πλατείας ὅπου ἀνυψοῦνται αἱ πυραί, εἰς τὰς φυλακὰς ὅπου ἀποκεφαλίζουσιν, εἰς τὸ βάθος τῶν λατομείων καὶ μεταλλείων ὅπου κακομεταχειρίζονται τοὺς μάρτυρας καὶ μέχρι τῶν θεάτρων, ὅπου τὰ θηρία ξεσχίζουσι τὰς σάρκας τῶν Χριστιανῶν. Ἀλλεπάλληλα τὰ διατάγματα καταδικάζουσι τοὺς μὲν ῥωμαίους πολίτας εἰς τὴν ἀποκεφάλισιν, τοὺς δὲ λοιποὺς εἰς τὰ βασανιστήρια καὶ εἰς τὰ θηρία.

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διαταγμάτων τούτων ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς παρέχει τὴν συνδρομήν του. Γνωρίζουσι τοὺς Χριστιανοὺς καθόσον εἶνε οἱ κατήγοροί των. Καὶ ὅταν ὁμιλῶσι καὶ ὅταν σιωπῶσι, καὶ ὅταν ἐργάζωνται καὶ ὅταν κρύπτωνται, προδίδονται. Ὁλόκληρος ὁ βίος των καταθέτει κατὰ τῶν ἐθνικῶν, καθόσον ἡ εἰδωλολατρεία καὶ τὰ πάθη συνδέονται μὲ ὅλας τὰς πρωτάσεις τοῦ ἐθνικοῦ βίου καὶ δὲν δύνανται νὰ μεταλλάξωσι βίον ἀτιμωρητί. Ἰδοὺ λοιπὸν συλλαμβάνονται καὶ κρατοῦνται.

Ὁλόκληρος ὁ αἱμοδιψὴς ὄχλος πληροῖ τὰς πλατείας ὁδηγῶν ἢ σύρων πρὸς τὸ δικαστήριον ἄνδρας, γυναῖκας, γέροντας καὶ νήπια εἰσέτι. Προσποιοῦνται ὅτι τοὺς δικάζουσιν. Ἡ ἀδικία τῶν δικαστῶν εἶνε τοιαύτη ὥστε πολλοὶ παριστάμενοι δὲν δύνανται νὰ συγκρατήσωσι τὴν ἀγανάκτησίν των καὶ ἐπεμβαίνουσι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν θυμάτων. Ἡ φωνὴ αὕτη τῆς συνειδήσεως τοὺς προδίδει καὶ ἐρωτῶσιν ἂν εἶνε Χριστιανοὶ καὶ ἐπὶ τῇ καταφατικῇ διαβεβαιώσει των τοὺς κατατάσσουσιν ἀμέσως μεταξὺ τῶν μαρτύρων, οἵτινες ὁδηγοῦνται πρὸς τὸν θάνατον. Οἱ Χριστιανοὶ πάσης ἡλικίας ὁδηγούμενοι εἰς τὸ μαρτύριον ἀπαστράπτουσιν ἐκ χαρᾶς. Ὅσον ἀσθενεῖς καὶ ταπεινοὶ καὶ ἂν εἶνε δεικνύουσιν ἡρωϊσμὸν ἀπαράμιλλον· ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἑσπέρας βασανιζόμενοι κουράζουσιν ἐπὶ τέλους τοὺς δημίους των, ὁμολογοῦντας τὴν ἑαυτῶν ἧττα. Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ τῶν μαρτύρων της πτωχὴ καὶ περιφρονημένη, ἀσθενὴς καὶ ἀνίσχυρος φύσει καταδιωκομένη ὑπερβολικῶς, ἐμμένει ἡρωϊκῶς εἰς τοὺς διωγμούς· ἐνδυναμοῦται θεωροῦσα ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἀναμένουσαν αὐτὴν δόξαν· βλέπει τὸν Ἰησοῦν, ἐνθαρρύνεται καὶ μειδιᾷ ἀπέναντι τῶν δημίων· ἐπὶ τέλους καταπονήσασα τοὺς ἐχθρούς της ἀποσπᾷ τὸ περὶ ἀνεξιθρησκείας διάταγμα τοῦ Γαλερίου ἐν ᾧ ὁ αὐτοκράτωρ οὗτος διακηρύττει ὅτι ἐπιζητήσας ματαίως νὰ ἐξαλείψῃ τοὺς χριστιανούς, ἐπιτρέπει αὐτοῖς νὰ συνέρχωνται ἐλευθέρως καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν ζητεῖ νὰ προσεύχωνται ὑπὲρ τῆς ὑγείας του.

Ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μᾶς προξενεῖ ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶνε ἀνέκφραστος, τοσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἡ σφραγὶς τῆς ἐποχῆς ἡμῶν ἡ ὁποία τείνει νὰ ἀναγάγῃ εἰς ἀρχὰς τὰ κτηνώδη ἔνστικτα καὶ νὰ παραγκωνίσῃ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν δὲν λείπει ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησίαν τῶν μαρτύρων. Παρὰ ταῖς αἱρέσεσι δι' ἃς δὲν δυνάμεθα νὰ τὴν μεμφθῶμεν διότι τὸς ἐπολέμησε, παρουσιάζονται μελανά τινα σημεῖα, τάσεις τινὲς ἀόριστοι εἰσέτι αἵτινες ἀναπτυσσόμεναι βραδύτερον ἐγέννησαν τὴν σκοτεινὴν ἐποχὴν τοῦ μεσαίωνος. Εἰς τὸν ἠθικὸν βίον παρατηροῦμεν χαλάρωσίν τινα κατὰ τοὺς χρόνους τῆς εἰρήνης· τὸ κοσμικὸν φρόνημα τείνει νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἡ εὐσέβεια ἐλαττοῦται· οὕτως, εὐθὺς ὡς ἐκραγῇ ὁ διωγμὸς ἀναφαίνονται στιγμαί τινες δισταγμοῦ καὶ πανικοῦ εἰς τὰς κοινότητας, ἀποσκιρτήσεις φανεραὶ ἢ ἐν τῷ κρυπτῷ πληροῦσι λύπης τοὺς ἀληθεῖς μαθητὰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κατὰ τοὺς διωγμοὺς παρέχεται εὐκαιρία νὰ γίνῃ διαλογὴ μεταξὺ τῆς πραγματικῆς καὶ τῆς προσποιητῆς εὐσεβείας. Ὁ σῖτος χωρίζεται ἀπὸ τὸ ἄχυρον· οἱ ἐκλεκτοὶ διακρίνονται. Ἐνίοτε μάλιστα εἰς τὸ χριστιανικὸν θάρρος ὑπεισέρχεται ὁ φανατισμὸς καὶ ἀντὶ νὰ ἐπιζητῶνται τρέχουσιν εἰς τὸ μαρτύριον, νομίζοντες ὅτι εὑρίσκουσιν ἐν αὐτῷ ἀξιομισθίαν. Ἀλλ' ἡ γενίκευσις τοιούτων γεγονότων θὰ ἦτο ἀδικία καὶ πλάνη. Ὅσον καὶ ἂν ἔχῃ τὰς κηλῖδάς του ὁ ἥλιος οὗτος τοῦ Β'. καὶ Γ'. αἰῶνος δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ εἶνε ἥλιος. Οὐδέποτε ἐκδηλοῦται ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸ αἴσθημα τῆς ἐκδικήσεως· οὐδεμία πρόκλησις καὶ οὐδεμία ὕβρις διαφεύγει τὰ χείλη της. Ἡ ἐκκλησία ὁδηγεῖται εἰς τὸ σφαγεῖον ὡς πρόβατον ἄφωνον· καὶ ἂν ἀνοίξῃ τὸ στόμα της τὸ ἀνοίγει διὰ νὰ συγχωρήσῃ καὶ νὰ εὐλογήσῃ. Δὲν ἔχει μόνον τὸν ἡρωϊσμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀγάπην παρακαλοῦσα καὶ προσευχομένη ὑπὲρ τῶν δημίων της. Πολλάκις μεταβάλλει τοὺς δημίους εἰς μάρτυρας· ἡ δόξα της ἀναλάμπει ἐν τῇ ταπεινώσει καὶ τοῖς ὀνειδισμοῖς· θριαμβεύει καὶ κατ' αὐτοῦ τοῦ θανάτου καὶ συνεχίζει ἐν ἑαυτῇ τὰ παθήματα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ!

Ποῖον ὑπῆρξε τὸ μυστικὸν τοῦ ἡρωϊσμοῦ της; Τὸ αὐτὸ καὶ τὸ τῆς Σμύρνης. Ἡ ἐπιστολὴ μᾶς τὸ ἀπο-

καλύπτει καὶ τὰ συγγράμματα τῶν πατέρων τὸ ἐπαναλαμβάνουσιν ἀκα· καταπαύστως. Τὸ μυστικὸν τοῦτο εἶνε ἡ μετ' εὐγνωμοσύνης ἐνθύμησις τῶν ἐξιλαστικῶν τοῦ Χριστοῦ παθημάτων, ἡ βεβαιότης τῆς παντοδυνάμου παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ θέα τῆς μετ' αὐτοῦ δόξης.

Ἐν πρώτοις ἡ ἐνθύμησις τῶν παθημάτων τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Κύριος κάμνει λόγον τούτου ἐν τῷ προοιμίῳ τῆς ἐπιστολῆς τῆς Σμύρνης: «Ὃς ἐγένετο νεκρὸς». Πόσα δὲν λαλεῖ ἡ λέξις αὕτη! Καίτοι ἅγιος καὶ δίκαιος ὁ Ἰησοῦς, ὑπέστη αὐτὸς πρῶτος τὸν ἐπονειδιστότερον καὶ σκληρότατον τῶν θανάτων συνοδευόμενον μὲ ὅλην τὴν φρίκην τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ Θεοῦ. Ἀφοῦ λοιπὸν ὁ Χριστὸς ὑπέφερε χάριν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ ὑποφέρῃ διὰ τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ νὰ τελειώσῃ τὰ παθήματά του ἐπιδιώκουσα τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἔργου του; Τίς θὰ ἐξιστορήσῃ τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν οἱ διωκόμενοι ὅλων τῶν χρόνων ἤντλησαν ἐν τῇ θεωρίᾳ ταύτῃ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Σωτῆρος;

Καὶ μόνον αὐτὸ τὸ αἴσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης ἠδύνατο νὰ τοὺς ὑποστηρίξῃ. Ἀλλὰ προσετίθετο εἰς τοῦτο τὸ αἴσθημα τῆς διαρκοῦς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ του.

Ὁ Ἰησοῦς ἐθανατώθη, εἶναι ἀληθές, ἀλλὰ τώρα ζῇ, ζῇ διὰ τοὺς ἑαυτοῦ, ζῇ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ· μετ' αὐτῶν ἀγάλλεται· μετ' αὐτῶν κλαίει· ἐν τῷ προσώπῳ των δέχονται ἢ ἀπορρίπτουσιν αὐτὸν τὸν ἴδιον. «*Οἶδά σου τὰ ἔργα καὶ τὴν θλῖψιν καὶ τὴν πτωχείαν*». Ὁ Ἰησοῦς γινώσκει τὴν κατάστασίν μου, ἠδύνατο νὰ ἐπαναλαμβάνῃ ἕκαστος μάρτυς· ἡ θέσις μου δὲν εἶνε ἀποκεκρυμμένη ἀπ' αὐτοῦ· ἐξύγισε τὸ φορτίον τὸ ὁποῖον μοὶ ἐπιβάλλει, καὶ προητοίμασεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἀνάλογον βοήθειαν. Τῷ ὄντι δέ, διὰ τοὺς χριστιανοὺς τῆς ἐποχῆς ταύτης, ὁ Ἰησοῦς εἶνε ἐν ταῖς φυλακαῖς, ἐν τοῖς λατομείοις, ταῖς ἐρήμοις, ταῖς πυραῖς ἢ ἐν τοῖς ἀμφιθεάτροις· αὐτὸς ὑποφέρει ἀντ' αὐτῶν. Ἦτο παρὼν εἰς τὸν ἀγῶνα, ἀνυψῶν, ἐνθαρρύνων, ἐνδυναμῶν, ἐμψυχῶν τοὺς ὑπερασπιστὰς τῆς πίστεώς του. Ἐκεῖνος ὅστις δι' ἡμᾶς ἐνίκησε τὸν θάνατον, δὲν παύει νὰ θριαμβεύῃ κατ' αὐτοῦ ἐν ἡμῖν. Εἰς τὴν Καρχηδόνα κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σεπτιμίου Σεβήρου οἱ φύλακες τῆς Φηλικίας ἔλεγον αὐτῇ ὅτι αἱ θλίψεις τὰς ὁποίας ὑπέστη πρὸ ὀλίγου γεννήσασα ἐν τῇ φυλακῇ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συγκριθῶσι πρὸς ὅσας τὴν ἀναμένουσιν ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ. «Ἐνταῦθα ἀπαντᾷ ἡ νεαρὰ ἡρωίς, ὑπέφερον ἐγώ· ἀλλ' ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ ἄλλος θὰ ὑποφέρῃ δι' ἐμὲ διότι θὰ ὑποφέρω δι' αὐτόν.

(Ἀκολουθεῖ)

Γ. Κ. ΠΑΣΧΑΛΗΣ

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ὁ κάλλιστος καὶ λίαν ἀξιοσύστατος συνάδελφος «Εὐαγγελισμὸς», ὄργανον τοῦ ἐν Κων)πόλει τὸν καλὸν ἀγωνιζομένου ἀγῶνα Ὀρθοδόξου Θρησκευτικοῦ Συλλόγου «Ἀνορθώσεως», οὗτινος τὸ ἔργον μετ' ἀμερίστου συμπαθείας παρακολουθοῦμεν, εὐχόμενοι ταχέως νὰ ἴδωμεν ἀγλαοὺς τοὺς καρποὺς τῶν μόχθων τῶν δοκίμων ἐν αὐτῷ γεωργῶν, ἀφιερῶν ὁλόκληρον σχεδὸν σελίδα ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 16 καὶ ἡμερ. 30 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. φυλλαδίῳ αὐτοῦ εἰς ἀνασκόπησιν τοῦ ἔργου τῆς ἡμετέρας θρησκευτικῆς ἀδελφότητος «Εὐσεβείας», λέγει τὰ ἑξῆς :

«Μοναδικὸν ἀληθῶς φαινόμενον παρουσιάζει καθ' ὅλον τὸν Ἑλληνισμὸν ἡ ἀξιοθαύμαστος δρᾶσις τῆς ἐν Σμύρνῃ θρησκευτικῆς ἀδελφότητος «Εὐσεβείας».

Πρὸ εἴκοσι σχεδὸν ἐτῶν ἱδρυθεῖσα, ἑώρτασε τῇ 12ῃ π. μ. τὴν ἐπέτειον αὐτῆς ἑορτήν. Ἐκ τῆς λογοδοσίας τοῦ συμβουλίου αὐτῆς, δημοσιευθείσης ἐν τῷ «Ἱ. Πολυκάρπῳ», ἀρυόμεθα τὰς ἑξῆς διδακτικὰς πληροφορίας.

Ἡ Ἀδελφότης συνετήρησε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τέσσαρας ἱεροκήρυκας, ὧν οἱ δύο λαϊκοί· ἐγένοντο δὲ καθ' ὅλον τὸ ἔτος 265 κυριακὰ κηρύγματα. ἐξ ὧν 155 πρωϊνὰ ἐπ' ἐκκλησίας καὶ 110 μεταμεσημβρινὰ ἐν διαφόροις σχολαῖς· τὰ μὲν 158 ἐντὸς τῆς πόλεως, τὰ δὲ 32 ἐν τοῖς προαστείοις καὶ τὰ λοιπὰ εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Πλὴν τούτων ὅμως κατὰ Σάββατον οἱ ἱεροκήρυκες τῆς Ἀδελφότητος ἀνέπτυσσον εἰς τὰς διαφόρους σχολὰς ἐκ περιτροπῆς, χάριν τῶν μαθητῶν, τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς. Ἐπίσης κατὰ πᾶν Σάββατον ἱεροκῆρυξ ἐκήρυττεν εἰς τὸ ἐργαστήριον τῆς γυναικείας Ἀγαθοεργοῦ Ἀδελφότητος, τετράκις δὲ τῆς ἑβδομάδος ἐδιδάσκοντο αἱ στοιχειώδεις ἀλήθειαι τῆς θρησκείας ὑπὸ τῶν κηρύκων τοῦ θείου λόγου ἐν τῷ Ἀσύλῳ τῶν Ἀστέγων, ἑσπερινὰ δὲ κατηχητικὰ μαθήματα ἐντὸς τῆς ἑβδομάδος ἐγίνοντο ἐπίσης, «διαρρυθμισθέντα καὶ συστηματοποιηθέντα», «τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς», ἐν τρισὶ σχολαῖς.

Ἡ Ἀδελφότης διωργάνωσε καὶ ἐφέτος εὐσεβῆ ἐκδρομὴν εἰς Παλαιὰν Ἔφεσον, συνετήρησε δὲ καὶ πάλιν ἰδίαν σχολὴν ἐν ἀτόρῳ συνοικίᾳ Σμύρνης. Ἐδαπάνησεν ἐπίσης καὶ διὰ τὴν εἰς τὴν Θεολ. Σχολὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου φοίτησιν ἀπόρου νεανίου. Σπουδαιότερον ὅμως πρὸς τὰ πρόσω βῆμα τοῦ σωματείου εἶναι ἡ ἵδρυσις τοῦ «Ἱεροῦ Πολυκάρπου», τοῦ λαμπροῦ, εἰς 8χιλ. ἀντίτυπα ἐκτυπουμένου ἑβδομαδιαίου φύλλου, οὗτινος ἡ ἔκδοσις καὶ ἡ εὐδοκίμησις ὀφείλεται εἰς τὸν ἄοκνον ζῆλον τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης.

Τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος ἀνήρχοντο εἰς 464, αἱ εἰσπράξεις εἰς γρ. τρεχούμενα 78.758 καὶ αἱ δαπάναι εἰς 98.833. Καὶ ἐν τούτοις ἡ Ἀδελφότης ἀπεφάσισε τὴν ἀπόκτησιν ἰδίου οἰκήματος, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὁποίου ἀνάγκη νὰ διατεθῶσι δισχίλιαι λίραι, ἐνῷ τὸ ἀποθεματικὸν αὐτῆς κεφάλαιον δὲν ὑπερβαίνει τὰς 250. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν παρ' ἡμῖν κυριαρχοῦσαν κτιριομανίαν μετὰ μεγάλης δυσφορίας ἀκούομεν λόγους περὶ ἀνεγέρσεως κτιρίων καὶ μάλιστα ἰσάκις πρὸς ὑποστήριξιν αὐτῆς φέρονται ἐπιχειρήματα ὁμιλοῦντα περὶ ἐνσαρκώσεως τῆς ὀντότητος καὶ τῆς ἐκπολιτιστικῆς δράσεως ἑνὸς σωματείου. Εὐχόμεθα ἐν τούτοις καὶ ἐλπίζομεν ὅτι τὸ κτί-

ριον τῆς «Εὐσεβείας» δὲν θὰ μείνῃ ἁπλοῦν κτίριον δι' ἐπιδείξεις καὶ τελετάς, ἀλλ' ὅτι θὰ γίνῃ πρότυπος καθ' ὅλην τὴν ἑλληνικὴν Ἀνατολὴν οἶκος τοῦ λαοῦ, ἐν ᾧ θὰ ὑπάρχῃ πρὸ παντὸς πραγματικῶς λειτουργοῦν ἀναγνωστήριον—οὐχὶ ἁπλῶς θήκη βιβλίων—εἰς ὃ νὰ δύναται οἱοσδήποτε ἄνθρωπος καθ' ἑκάστην, ἀπὸ ὄρθρου βαθέος μέχρι βαθείας νυκτός, νὰ εὑρίσκῃ καταφύγιον καὶ ψυχῆς ἰατρεῖον, ἀποφεύγων τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ παντὸς εἴδους διαφθορεῖα.

Σ.

ΜΙΚΡΑ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Σεβασμιότητα Ἅγιον Κορυτσᾶς κ. κ. Γερμανὸν (Κορυτσᾶν), Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Κυπριανὸν (Καλλονὴν—Μετυλήνης), Πανοσιολ. Πρωτοσύγκελλον κ. Κύριλλον Ψύλλαν (Βρύουλλα), Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Δωρόθεον Ν. Δουκάκην (περιοδεύοντα), Αἰδεσιμώτατον Παπᾶ Στομάτιον Δόβολαν (Καϊσλὰρ) καὶ *Ἑλληνικὸν Σύλλογον «Πόντον» (Μερζιφούν).* Ἐπιστολαί σας ἐλήφθησαν. Ἀπάντησιν ταχυδρομικῶς. — *Αἰδεσιμώτατον Παπᾶ Παντελεήμονα Σκυριώτην (Βρύουλλα).* Συνδρομαί σας ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΘΕΙΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Αὔριον Κυριακὴν 21 Ὀκτωβρίου οἱ Ἱεροκήρυκες τῆς Θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος «Εὐσεβείας» θὰ κηρύξωσιν ὡς ἑξῆς:

Ὁ ἱερολογ. κ. *Γρ. Ὀρφανίδης* π. μ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς ἁγ. Αἰκατερίνης.

Ὁ ἐλλόγ. κ. *Π. Κατσιναβάκης* π. μ. μὲν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ Λυγαριᾶς μ.μ. δὲ ἐν τῇ σχολῇ Εὐαγγελιστρίας.

Ὁ ἐλλόγ. κ. *Β. Εὐθυμίου* π.μ. ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ ἁγ. Βουκόλου μ. μ. δὲ ἐν τῇ σχολῇ Τιμίου Προδρόμου (Σχοινάδικα)

Ὁ ἐλλόγ. κ. *Ἀνδρ. Κουρνιάκτης* μ. μ. ἐν τῇ σχολῇ ἁγ. Τρύφωνος.

—

ΣΗΜ. Τὸ ἐν ταῖς σχολαῖς κήρυγμα ἄρχεται τὴν 3ην ὥραν μ. μ.

ΠΛΕΙΟΔΟΣΙΑ

Τίθεται εἰς πλειοδοσίαν ἡ μίσθωσις ὀκτὼ (ἀριθ. 8) μαγαζείων, εἴτε ἐν συνόλῳ εἴτε ἑνὸς ἑκάστου κατ' ἰδίαν, εὑρισκομένων εἰς τὸ ἰσόγαιον τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ Ρόδων ἀνεγειρομένου κτηρίου τῆς θρησκευτικῆς Ἀδελφότητος «Εὐσεβείας».

Προσκαλοῦνται οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὅπως μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ. ὑποβάλωσι τὰς προσφορὰς αὐτῶν ἐντὸς φακέλλων ἐνσφραγίστων πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς «Εὐσεβείας».

Σμύρνῃ τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1912

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Ἐν Σμύρνῃ	Γρ. ἀργ.	24
» ταῖς ἐπαρχίαις.	»	30
» τῷ ἐξωτερικῷ	φρ. χρ.	7
» Ἀμερικῇ	φρ. χρ.	10

Ὑπεύθυνος: Π Γ. ΔΟΥΚΕΔΑΗΣ = *Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ο ΕΡΜΗΣ.*